

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem v právní věci

žalobce: **M. T.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 1. 2023, č.j. X,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila prvostupňové rozhodnutí žalované ze dne 1. 12. 2022, č.j. X. Žalovaná přitom zamítla žádost žalobce o přiznání starobního důchodu, a to pro nesplnění podmínek

ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

II. Žaloba

2. Žalobce především uvedl, že žádost o starobní hornický důchod podal v 65 letech, přičemž jeho věk odchodu do důchodu činí 63 let a 8 měsíců. Do 65 let pobíral náhradu za ztrátu na výdělků z důvodu nemoci z povolání. Z této náhrady byla žalobci srážena minimální mzda nebo fixní výdělek. Náhrada pak byla řádně zdaňována. Z důvodu toho, aby žalobci náhrada za ztrátu na výdělků mohla být vyplácena, musel být evidovaný na úřadu práce. Každý měsíc pak musel posílat potvrzení, že je evidován na úřadu práce. Žalobce tedy pobíral náhradu za ztrátu na výdělků z důvodu nemoci z povolání, ze které byla srážena mzda, náhrada byla řádně zdaňována a byl evidován úřadu práce. Tato doba mu proto měla být uznána jako náhradní doba pojištění, a tudíž měl být uznán i jeho nárok na starobní hornický důchod. Žalobce doložil kopii evidenčního listu, který mu zaslala žalovaná v roce 2018, kde mu byly náhradní doby přiznány. Žalobce nerozumí tomu, z jakého důvodu mu tato doba nebyla uznána jako náhradní doba pojištění.
3. Žalobce závěrem uvedl, že celý život řádně platil daně, a to až do svých 63 let. Řádně si plnil své povinnosti, a nakonec mu ani nebyl přiznán starobní hornický důchod. Pracovat již nemůže, neboť jeho zdravotní stav již není dobrý. Navrhnul zrušení rozhodnutí žalované a aby mu byl přiznán nárok na starobní hornický důchod.

III. Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná ve vyjádření především uvedla, že náhrada za ztrátu na výdělků má z hlediska důchodového pojištění výlučně status příjmu, jenž je započitatelný do vyměřovacího základu pojištění. S pobíráním této náhrady pak nijak nesouvisí žalobcem namítaná doba v evidenci úřadu práce. Žalobce byl veden v evidenci úřadu práce v období od 7 září 1992 do 3. ledna 1994, dále od 10. ledna 1994 do 31. března 1995, potom od 1. července 1999 do 15. října 2001 a rovněž od 17. října 2001 do 31. července 2022. Podpora v nezaměstnanosti mu přitom plynula od 1. července 1999 do 31. prosince 1999. Proto mu mohla být v souladu s § 5 odst. 2 písm. a) zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“) započítána pouze část doby. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby.

IV. Replika

5. Žalobce se v replice nejprve vyjádřil ke své žádosti z roku 2017. Žalovaná se pak vůbec nevyjádřila, z jakého důvodu v roce 2017 náhradní dobu přiznala a nyní nikoliv. Rovněž se žalovaná nezabývá tím, proč za něj DIAMO nehradil sociální pojištění, proč musel být veden na úřadu práce. Žalobce nebyl na úřadu práce dobrovolně, ale musel tam být, jinak by nedostával rentu. Strhávali mu mzdu a renta byla řádně zdaněna. Nebyl vyrozuměn o tom, že za něj není hrazeno sociální pojištění. Kdyby to věděl, tak by jej hradil sám.

6. Žalobce dále uvedl, že do rozhodného období se započítává náhrada mzdy po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz nebo nemoc z povolání, a to i přestože z ní není placeno pojistné.

V. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
8. Napadené rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
9. Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.
10. Mezi účastníky je sporné, zda žalobci měla být jako náhradní době pojištění počítána doba po kterou pobíral náhradu za ztrátu na výdělku z důvodu nemoci z povolání.
11. Podle ustanovení § 11 ZDP dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění a) osob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4, za kterou bylo v České republice zaplacen pojištění, b) osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zaplacen pojištění, a to nejdříve ode dne zaplacení pojištění. Podle § 13 ZDP odst. 1 a 2 platí, že dobu pojištění se považují též doby zaměstnání získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, s výjimkou doby studia po dosažení věku 18 let; jde-li však o dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990, hodnotí se tato doba, jen pokud bylo za ni zaplacen pojištění, a to nejdříve ode dne zaplacení pojištění. Za náhradní dobu pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let. Za náhradní dobu pojištění se považuje též doba studia získaná před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let.
12. Ustanovení § 5 a § 6 ZDP vyjmenovávají taxativním způsobem, za jakých podmínek se stává osoba účastníkem důchodového pojištění, a to tak, že definují právní poměry osob, které účast na důchodovém pojištění zakládají (tzn. zejm. zaměstnání v pracovním či služebním poměru, výkon samostatné výdělečné činnosti, jiné pracovněprávní vztahy z dohod, výkon vyjmenovaných veřejných funkcí atd.) a dále také sociální situace, které zakládají účast na důchodovém pojištění (péče o dítě, o osobu závislou na péči jiné osoby atd.). Podle § 8 odst. 1 ZDP dále platí, že osoby uvedené v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až t) a v § 5 odst. 4 jsou účastny pojištění podle tohoto zákona, pokud jsou účastny nemocenského pojištění podle zvláštního právního předpisu. Ustanovení § 9 a § 10 ZDP dále upravují účast osob samostatně výdělečně činných na důchodovém pojištění. Pobírání náhrady za ztrátu na výdělku však v těchto ustanoveních není zmíněno jako právní poměr či sociální situace, která by samostatně (tzn. při absenci jiného právního

titulu) zakládala účast na důchodovém pojištění. Za užití argumentu per eliminationem, který se při výkladu uvedených ustanovení předpokládá již ze samotné dikce a systematiky zákona, je tedy třeba dovodit, že u samotného pobírání náhrady za ztrátu na výděлку nejde o právní poměr ani sociální situaci zakládající účast na důchodovém pojištění, a proto nejde ani o dobu pojištění ve smyslu § 11 a násl. ZDP.

13. Tento závěr přitom podle názoru krajského soudu není nijak v rozporu s tím, že podle § 16 odst. 3 věty čtvrté ZDP platí, že do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31. prosinci 1995 se pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání) a náhrada za ztrátu na služebním příjmu (platu) po skončení neschopnosti k službě (viz k tomu obdobně Motejl, O., Hrubý, J., Šalamounová, J., Pavlíčková, K. Sborník stanovisek veřejného ochránce práv Důchody. Brno: KVOP, 2009, s. 35). Náhrada ztráty na výděлку je reflektována zákonem jako druh příjmu, který je započitatelný do vyměřovacího základu v případě, že by jinak byla doba hodnocena pro účely výpočtu důchodu jako doba vyloučená (§ 16 odst. 4 ZDP). Tento výklad potvrzuje kupř. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2014, čj. 3 Ads 52/2013-30. Případné další odvody (zejm. daň z příjmu), které je třeba z tohoto příjmu odvést, rovněž nezakládají účast na důchodovém pojištění. K tomu je zapotřebí poukázat na obdobný názor uvedený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2010, čj. 4 Ads 134/2009-69, podle něhož *„[s]kutečnost v podobě zaplacení pojistného na důchodové pojištění nenáleží mezi pravidla určující nositele důchodového pojištění podle nařízení Rady (EHS) č. 1408/71, nýbrž představuje toliko důsledek použití některého z těchto pravidel. Proto odvod pojistného do systému důchodového pojištění určitého členského státu Evropské unie ještě sám o sobě neznamená získání doby pojištění této země.“*
14. Pokud žalobce usuzuje, že doba pobírání náhrady za ztrátu na výděлку od zaměstnavatele se sídlem na území ČR má za následek vznik účasti na důchodovém pojištění, nelze jeho názoru z výše uvedených důvodů přisvědčit. Náhrada za ztrátu na výděлку má z hlediska důchodového pojištění pouze status příjmu, který je započitatelný do vyměřovacího základu pojištěnce, nikoliv však právního poměru či sociální situace, která zakládá účast na důchodovém pojištění.
15. Soud k věci uvádí, že obdobnou věcí se zabýval zdejší soud již v rozsudku ze dne 23. 2. 2017, čj. 33 Ad 32/2015-32. Proti tomuto rozsudku byla podána kasační stížnost, která byla Nejvyšším správním soudem rozsudkem ze dne 16. 5. 2018, čj. 3 Ads 94/2017-35 zamítnuta. Nejvyšší správní soud pak v bodě 35 svého rozsudku mj. uvedl, že *„samotné pobírání náhrady od zaměstnavatele se sídlem na území ČR, představující ústřední žalobní námitku, účast na českém systému sociálního zabezpečení nezakládá, což uvedla již žalovaná v napadeném rozhodnutí a blíže rozvedl krajský soud v přezkoumávaném rozsudku. Náhradu lze zohlednit toliko v rámci vyměřovacího základu.“*
16. Soud sice rozumí tomu, že žalobce o této skutečnosti nemusel vědět, jinak by si hradil sociální pojištění, avšak tato argumentace nemůže na shora uvedeném ničeho změnit.
17. Soud k věci s ohledem na námitky žalobce uvádí, že podle § 5 odst. 2 písm. a) ZDP *„pojištění jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny dále osoby vedené v“*

evidenci Úřadu práce České republiky - krajské pobočky, popřípadě pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) jako uchazeči o zaměstnání po dobu, po kterou jim náleží podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci, a v rozsahu nejvýše 3 let též po dobu, po kterou jim tato podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáleží, s tím, že tato doba 3 let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením věku 55 let, se do ní započítává v rozsahu nejvýše 1 roku, a nezapočítává se do ní jiná náhradní doba pojištění nebo doba pojištění, které se kryjí s dobou, po kterou je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání; za dobu, po kterou náleží podpora v nezaměstnanosti, se přitom považuje též doba, po kterou se podpora v nezaměstnanosti neposkytuje z důvodu, že osobě vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání přísluší odstupné, odbytné nebo odchodné. Z citovaného ustanovení plyne, že v posuzovaném případě žalobce lze jako náhradní dobu pojištění započítat dobu v evidenci úřadu práce, avšak toliko po dobu vyplacení podpory a pak po dobu 3 let po dosažení 55 let věku, i když podpora v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci nenáležela. Z obsahu osobního listu důchodového pojištění soud zjistil, že žalovaný postupoval v souladu s § 5 odst. 2 písm. a) ZDP a do doby pojištění započítal příslušnou dobu evidence žalobce na úřadu práce.

18. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl, jak je ve výroku I. uvedeno.

VI. Náhrada nákladů řízení

19. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II. rozsudku). Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. (výrok III. tohoto rozsudku).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 27. září 2024

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce

